

colloquia
orientalia
bialostocensia

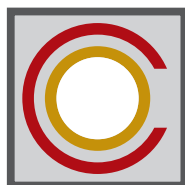
3 MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA

Bilingwizm w Europie Środkowo-Wschodniej.
Literatura, język, kultura

RODZINA MIŁOSZÓW
I INNE RODY
POGRANICZA
LITEWSKO-POLSKIEGO.

Historia, losy, świadectwa literackie

WILNO 8-9 LISTOPADA 2019 ROKU

colloquia
orientalia
bialostocensia

BILINGWIZM W EUROPIE
ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ
LITERATURA, JĘZYK, KULTURA.
STUDIA

3

„Projekt finansowany w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Regionalna Inicjatywa Doskonałości” na lata 2019–2022, nr projektu 009/RID/2018/19, kwota finansowania 8 791 222,00 zł”.

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

„The project is financed from the grant received from the Polish Ministry of Science and Higher Education under the Regional Initiative of Excellence programme for the years 2019–2022, project number 009/RID/2018/19, the amount of funding 8 791 222,00 złoty”.

Katedra Badań Filologicznych „Wschód – Zachód”
Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku

Akademia Edukacji
Uniwersytetu Witolda Wielkiego (Wilno)

Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku

VYTAUTAS MAGNUS
UNIVERSITY
EDUCATION
ACADEMY

Międzynarodowa Konferencja Naukowa

**RODZINA MIŁOSZÓW
I INNE RODY
POGRANICZA LITEWSKO-POLSKIEGO**
Historia, losy, świadectwa literackie

PROGRAM

Wilno, 8-9 listopada 2019 roku

ZAGADNIENIA BADAWCZE KONFERENCJI:

- Wielokulturowość rodów Wielkiego Księstwa Litewskiego.
- Twórczość Czesława i Oskara Miłoszów w kontekście bilingwizmu, pograniczności, wielokulturowości.
- Dzieje i twórczość pisarzy z terenów WXL, pochodzących z rodzin bi- i polilingwistycznych.
- Język pisarzy pogranicza polsko-litewskiego, polsko-białostockiego.
- Litewscy i polscy pisarze dwujęzyczni.
- Pogranicze litewsko-słowiańskie i jego świadectwa w piśmiennictwie polskim i litewskim.
- Ród, rodzina, plemienność, narodowość w literaturach z terenów Wielkiego Księstwa Litewskiego.

KOMITET NAUKOWY CYKLU KONFERENCJI:

Prof. Dainius Vaitiekūnas – Przewodniczący (VDU, Wilno)

Prof. Marek Bernacki (ATH, Bielsko-Biała)

Prof. Mieczysław Jackiewicz (UWM, Olsztyn)

Prof. Žydrūnė Kolevinskienė (VDU, Wilno)

Prof. Halina Krukowska (UwB, Białystok)

Doc. dr Irena Masojć (VDU, Wilno)

Prof. Małgorzata Mikołajczak (UZ, Zielona Góra)

Prof. Violetta Wejs-Milewska (UwB, Białystok)

Prof. dr Sigutė Radzevičienė (VDU, Wilno)

Prof. dr hab. Dariusz Kulesza (UwB, Białystok)

Prof. dr hab. Anna Szawerna-Dyrszka (UŚ, Katowice)

Prof. dr hab. Zbigniew Chojnowski (UWM, Olsztyn)

KOMITET ORGANIZACYJNY KONFERENCJI:

Prof. Andrzej Baranow – VDU, Wilno – *Przewodniczący*

Prof. Jarosław Ławski – Uniwersytet w Białymstoku – *Przewodniczący*

Mgr Karolina Bułkowska – UwB, Białystok – *Sekretarz Konferencji*

Dr Łukasz Zabielski – Książnica Podlaska – *Sekretarz Konferencji*

Dyr. Jolanta Gadek – Książnica Podlaska im. Ł. Górnickiego w Białymstoku

Dr Kamil K. Pilichiewicz – Książnica Podlaska w Białymstoku

Doc. dr Henryka Sokołowska – VDU, Wilno

Doc. dr Barbara Dwilewicz – VDU, Wilno

Doc. dr Krystyna Syrnicka – VDU, Wilno

Doc. dr Halina Turkiewicz – VDU, Wilno

Dr hab. Anna Janicka, prof. UwB – Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku

Mgr Patryk Suchodolski – Książnica Podlaska im. Ł. Górnickiego w Białymstoku

Mgr Kacper Grajewski – UwB, Białystok

INFORMACJE ORGANIZACYJNE

7 XI (czwartek) – PRZYJAZD GOŚCI
8 XI (piątek) – OBRADY PLENARNE
9 XI (sobota) – SESJA OBJAZDOWA
10 XI (niedziela) – POWRÓT

Hotele:

HOTEL GRATA (ul. Vytenio 9)

Dojazd do hotelu: taksówka licencjonowana (+37052454545; +37052777777)

Telefony awaryjne:

Prof. Andrzej Baranow: +370561835759; +370561011894

Prof. Jarosław Ławski: +48 664 057 370

Posiłki:

– śniadania w hotelach

– 8 XI obiad i kolacja w Restauracji „Pan Tadeusz”, ul. Naugarduko 76

– 9 XI posiłki we własnym zakresie

Miejsce obrad:

Akademia Edukacji VDU w Wilnie, ul. T. Ševčenkos 31

Delegacje:

Będą stemplowane 8 XI na miejscu obrad (tu wpłacamy wpisowe)

Czas wystąpień:

Prosimy, by bezwzględnie nie przekraczać 20 minut!

Komitet Organizacyjny. Adres (I)

Katedra Badań Filologicznych „Wschód – Zachód”

Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku

15-420, Białystok, Pl. NZS-u 1

Tel. +48857457468, +48664057370

Komitet Organizacyjny. Adres (II)

Akademia Edukacji VDU, Centrum Języka Polskiego i Kultury Polskiej

03111 Wilno, ul. Ševčenkos 31, Litwa

Tel. +37061835759, +37061011894

XX-wieczna panorama Wilna

8 LISTOPADA (PIĄTEK)

Godz. **7.00 – 8.30** – śniadanie w hotelu

Godz. **8.30 – 9.30** – rejestracja uczestników, Akademia Edukacji VDU (Wilno),
ul. T. Ševčenkos 31

I. UROCZYSTE OTWARCIE KONFERENCJI

Rodzina Miłoszów i inne rody pogranicza litewsko-polskiego.
Historia, losy, świadectwa literackie

Miejsce obrad:

Akademia Edukacji VDU (Wilno), T. Ševčenkos 31, Akademia Edukacji VDU,
sala A3

Godz. 9.30

- Powitanie Gości: **prof. Andrzej Baranow, prof. Jarosław Ławski.**
- Przemówienia:
  - Kanclerz Akademii Edukacji VDU prof. dr **Vilija Salienė**
  - Dyr. **Jolanta Gadek** z Książnicy Podlaskiej im. Ł. Górnickiego
- Otwarcie Konferencji: Prof. dr hab. **Tadeusz Bujnicki**
- Informacje Organizacyjne.

II. OBRADY PLENARNE

Godz. **10.00 – 12.00**, Akademii Edukacji VDU, sala A3

Przewodniczenie: Prof. Violetta Wróblewska (UMK, Toruń)
Prof. Andrzej Baranow (VDU ŠA, Wilno)

1. Prof. **Krystyna Rutkowska** (Uniwersytet Wileński)
Językowy obraz dworu na Kowieńszczyźnie
2. Prof. **Tadeusz Bujnicki** (UW, Warszawa)
Polski dwór w Auksztocie Litewskiej. Józef Weyssenhoff i Michał Romer
3. Doc. dr **Olga Ciwkacz** (Towarzystwo Kultury Polskiej im. Franciszka Karpińskiego, Iwano-Frankowsk, Ukraina)
Czesław Miłosz i Stanisław Vincenz – historia przyjaźni i twórczej współpracy
4. Dr hab. **Anna Szawerna-Dyrszka**, prof. UŚ (Katowice)
Wątki autobiograficzne w twórczości Miłosza
5. Dr **Łukasz Zabielski** (Książnica Podlaska im. Ł. Górnickiego w Białymstoku)
„Ród” i „rodzina” w twórczości Zygmunta Glogera

Dyskusja: 11.40 – 12.00

Przerwa na kawę: 12.00 – 12.20

Muzeum Adama Mickiewicza w Wilnie

III. OBRADY W SEKCJACH

SEKCJA I Literaturoznawstwo (sala 400)

Część I

Godz. 12.20 – 14.00

Przewodniczący: Dr hab. **Hanna Ratuszna**, prof. UMK (Toruń)

Dr hab. **Anna Szawerna-Dyrszka**, prof. UŚ (Katowice)

1. Prof. **Andrzej Baranow** (VDU; Uniwersytet w Białymstoku)
Czesław Miłosz a komparatystyka kulturowa
2. Dr hab. **Violetta Wróblewska**, prof. UMK (Toruń)
Literackie potyczki Miłoszów z demonami. Ujęcie folklorystyczne
3. Mgr **Zbigniew Fałtynowicz** (Muzeum Okręgowe w Suwałkach)
Aleksander Miłosz, ojciec Czesława
4. Dr. hab. **Henryka Ilgiewicz** (Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy)
Tematyka rodów książęcych na łamach czasopisma „Ateneum Wileńskie”

Dyskusja: 13.40 – 14.00

IV. PRZERWA OBIADOWA

Godz. 14.00 – 15.30, Restauracja „Pan Tadeusz”, ul. Naugarduko 76

V. OBRADY W SEKCJACH SEKCJA I – ciąg dalszy (sala 400)

Część II

Godz. 15.30 – 18.00

1. Dr hab. **Hanna Ratuszna**, prof. UMK (Toruń)
Oskar Miłosz i Bronisława Ostrowska – w artystycznym kręgu
2. Dr hab. **Zbigniew Kaźmierczyk**, prof. UG (Gdańsk)
Rosyjski jako język kulturowego wtajemniczenia Miłosza
3. Dr **Jan Miklas-Frankowski** (UG, Gdańsk)
*„Prorocтво ukryte pod szyfrem”, doświadczenie graniczne, daimonion.
Oskar i Czesław Miłoszowie i poetyka inicjacji*
4. Doc. dr **Halina Turkiewicz** (Akademia Edukacji VDU, Wilno)
*„Od nich przejąłem nazwy ptaków i owoców”. Obraz domu i rodziny
w poetyckim ujęciu Czesława Miłosza*
5. Mgr **Karolina Bułkowska** (UwB, Białystok)
*„I wtedy pokochałem te wiersze obce...” – poezja Czesława Miłosza
w przekładzie Natalii Gorbaniewskiej*
6. Prof. **Jarosław Ławski** (UwB, Białystok)
Czesław Miłosz i XIX-wieczni „piśmiennicy”

Dyskusja: 17.30 – 18.00

IV. KOLACJA

Godz. 18.30 – 20.00, Restauracja „Pan Tadeusz”, ul. Naugarduko 76

III. OBRADY W SEKCJACH SEKCJA II Kultura i język (sala 404)

Część I

Godz. 12.20 – 14.00

Prowadzący: Doc. dr **Olga Ciwkacz** (Iwano-Frankowsk, Ukraina)
Dr **Łukasz Zabielski** (Książnica Podlaska im. Ł. Górnickiego)

1. Doc. dr **Artur Malinowski** (Uniwersytet Odeski, Ukraina)
Гостеприимство как антропологическая модель у писателей-билингвов (украинско-русский контекст)
2. Dr hab. **Maciej Szargot**, prof. UŁ (Łódź)
Ród Radziwiłłów w pismach Zygmunta Krasińskiego
3. Dr hab. **Anna Nosek**, prof. UwB (Białystok)
Obraz rodziny w twórczości Emmy Jeleńskiej-Dmochowskiej

Dyskusja: 13.40 – 14.00

IV. PRZERWA OBIADOWA

Godz. 14.00 – 15.30, Restauracja „Pan Tadeusz” (ul. Naugarduko 76)

V. OBRADY W SEKCJACH SEKCJA II – ciąg dalszy (sala 404)

Część II

Godz. 15.30 – 18.00

Prowadzenie: Dr hab. **Anna Nosek**, prof. UwB (Białystok)
Dr hab. **Maciej Szargot**, prof. UŁ (Łódź)

1. Dr hab. **Barbara Szargot**, prof. UJD (Częstochowa)
Rodowa czy litewska? Mentalność Szetkiewiczów na podstawie listów Kazimierza i Marii Sienkiewiczowej
2. Mgr **Kacper Grajewski** (UwB, Białystok)
Obraz Rosji i Ukrainy we wczesnych „Dziennikach” Jarosława Iwaszkiewicza
3. Mgr **Joanna Godlewska** (UwB, Białystok)
Iwaszkiewicz o Czesławie Miłoszu
4. Dr **Kamil K. Pilichiewicz** (UwB, Białystok)
Autoportret rodzinny na podstawie dokumentów osobistych Stefanii i Michała Piusa Romerów
5. Doc. dr **Irena Fedorowicz** (Uniwersytet Wileński)
„Między litewskością a polskością, między marzeniami a rzeczywistością” – saga rodziny Iwanowskich
6. Doc. dr **Barbara Dwilewicz** (Akademia Edukacji VDU)
Polszczyzna na łamach prasy wileńskiej dwudziestolecia międzywojennego

Dyskusja: 17.30 – 18.00

VI. KOLACJA

Godz. 18.30 – 20.00, Restauracja „Pan Tadeusz” (ul. Naugarduko 76)

III. OBRADY W SEKCJACH SEKCJA III Konteksty kulturowo-historyczne (sala 408)

Część I

Godz. 12.20 – 14.00

Przewodniczący: Prof. **Tadeusz Bujnicki** (UW, Warszawa).

Prof. **Krystyna Rutkowska** (Uniwersytet Wileński)

1. Dr **Paweł Wojciechowski** (UwB, Białystok)
Bilingwizm skandynawski
2. Dr hab. **Maciej Kaźmierkiewicz** (UMK, Toruń)
Obraz czarta w bajkach literackich Oskara Miłosza i twórczości Czesława Miłosza
3. Doc. dr **Krystyna Syrnicka** (Akademia Edukacji VDU, Wilno)
Ludzie i miejsca w świetle „Pamiętników” Heleny Romer-Ochenkowskiej

Dyskusja: 13.40 – 14.00

IV. PRZERWA OBIADOWA

Godz. 14.00 – 15.30, restauracja Pan Tadeusz (ul. Naugarduko 76)

V. OBRADY W SEKCJACH SEKCJA III – ciąg dalszy (sala 408)

Część II

Godz. 15.30 – 18.00

Prowadzenie: Dr **Monika Pokorska-Iwaniuk** (UAM, Poznań)

Dr **Józef Szostakowski** (Muzeum W. Syrokomli)

1. Mgr **Małgorzata Sylwestrzak** (UwB, Białystok)
Rodzina, ojczyzna, etniczność. Pogranicza tożsamości Piotra Wajla
2. Mgr **Patryk Suchodolski** (UwB, Białystok)
Postęp a konserwatyzm. Światopoglądy Zygmunta Glogera i Gustawa Manteuffla
3. Dr **Michał Siedlecki** (Książnica Podlaska, Białystok)
O rodzinie Czesława Miłosza
4. Doc. dr **Henryk Pietkiewicz** (Akademia Edukacji VDU)
Литва и Беларусь: историческое переплетение отдельных судеб людей и семей
5. Doc. dr **Natalia Avina** (Akademia Edukacji VDU)
Языковое взаимодействие в контексте двуязычной коммуникации (на материале рекламы в русскоязычных газетах Литвы)
6. **Janina Norkūnienė** (Izby Palm w Ciechanowiskach)
Z dziejów rodziny „palmiarskiej”

Dyskusja: 17.30 – 18.00

VI. KOLACJA

Godz. 18.30 – 20.00, Restauracja „Pan Tadeusz” (ul. Naugarduko 76)

9 LISTOPADA (SOBOTA)

– SESJA w MUZEUM A. MICKIEWICZA (ul. Bernardyną 11)

Godz. 7.00 – 8.30 – śniadanie w hotelu

Godz. 8.30 – 10.00 – wycieczka „Wileńskimi śladami Czesława Miłosza”

VII. OBRADY PLENARNE

Godz. 10.00 – 11.30

Powitanie Gości – Dyrektor Muzeum **Rimantas Šalna**

Przewodniczenie: dr hab. Zbigniew Kaźmierczyk, prof. UG (Gdańsk)

1. Dr **Marcin Niemojewski** (Uniwersytet Warszawski)
Rodzina Zawadzkich – drukarze Obojga Narodów
2. Dr **Monika Pokorska-Iwaniuk** (UAM, Poznań)
Adaptacje „Grażyny” Adama Mickiewicza w literaturze i sztuce litewskiej
3. Zwiedzanie Muzeum

VIII. SESJA PLENEROWA

Godz. 11.30 – 14.00

1. Dr **Józef Szostakowski** (Muzeum W. Syrokomli w Borejkwoszczyźnie)
Wileńskimi śladami nie tylko Czesława Miłosza

X. ZAKOŃCZENIE KONFERENCJI

Godz. 15.00

INFORMACJE DLA REFERENTÓW

- Owocem spotkania będzie tom pokonferencyjny.
- Na Państwa teksty czekamy do 30 grudnia 2019 roku. Jest to termin ostateczny.
- Książka ukaże się w 2020 roku (z datą 2020 roku).
- Objętość tekstów: do 30 stron znormalizowanych, przypisy polskie, mile widziane ilustracje.
- Książka ukaże się w Naukowej Serii Wydawniczej „Colloquia Orientalia Bialostocensia”, zainicjowanej przez Książnicę Podlaską im. Łukasza Górnickiego oraz Katedrę Badań Filologicznych „Wschód – Zachód” UwB w wydawnictwie z listy MNiSW.

Szetynie, Centrum Kultury im. Czesława Miłosza

colloquia
orientalia
bialostocensia

Naukowa Seria Wydawnicza:
COLLOQUIA ORIENTALIA BIALOSTOCENSIA

Białystok to miejsce i dynamiczna przestrzeń pograniczna w głębokim znaczeniu: stykają się tutaj przecinające Europę na pół płyty cywilizacji łacińskiego Zachodu i bizantyjskiego Wschodu. Ścierają się tu, ale nie niszczą wzajemnie, Orient ze światem Zachodu, Bałtowie ze Słowianami, prawosławni z katolikami, Białorusini z Polakami. Miasta niemal wygasłej, niegdyś żywej dawniej tradycji żydowskiej, nieopodal którego leżą ośrodki polskiego islamu: Kruszyńniany i Bohoniki.

Kolokwia Wschodnie to idea służąca międzykulturowej i międzyreligijnej wymianie myśli, utrwalaniu źródeł pamięci i tożsamości kulturowo-historycznej, badaniu świadectw literackich, artystycznych, przedstawiających przenikanie się wiar, kultur i tożsamości. „Colloquia Orientalia Białostocensia” to naukowa seria wydawnicza, której zadaniem jest publikowanie materiałów źródłowych i prac naukowych dotyczących:

- Kultury, literatury, historii Europy Środkowej i Wschodniej.
- Cywilizacyjnego i kulturowego pogranicza Europy i innych kontynentów, Orientu, Południa, Śródziemnomorza.
- Pierwszej Rzeczypospolitej oraz kultur krajów sąsiednich: słowiańskich, bałtyckich, germańskich, romańskich.
- Wielkiego Księstwa Litewskiego, Podlasia, Kresów, pogranicza wschodniego.
- Kultur i religii mniejszości: Białorusinów, Żydów, Karaimów, Ukraińców, Rosjan, prawosławnych, protestantów, mieszkańców Prus Wschodnich.
- Tradycji narodów Wschodu, języków ludów zamieszkujących tę kulturową przestrzeń.

Program Konferencji Naukowej „Rodzina Miłoszów”
Białystok – Vilnius 2019

Opracowanie: Andrzej Baranow, Patryk Suchodolski

Tekst: Dariusz Kukiełko, JMŁ

Opracowanie graficzne: Hubert Pilcicki

Druk: Wydawnictwo PRYMAT, Mariusz Śliwowski, Białystok 2019

